

Vore Skibe og vore værnepligtige skal anvendes hertil, men kun saa længe Islænderne ønsker det. Islænderne kan frigøre sig for vor Fiskeriinspektion, naar det behager dem. Det er Danmark, der har Pligterne, og Island, der har Rettighederne.

Og nu Forsvarsfællesskabet. I § 19 staar der, at Island erklærer sig stedseværende neutralt, og i Bemærkningerne til § 19, at den ene af de to Stater, Danmark og Island, kan forblive neutral, selv om den anden indvikles i Krig. Altsaa, hvis den Ulykke skulde ramme Danmark, at Danmark blev inddraget i Krig, vilde den dansk-islandske Konge komme i den besynderlige Stilling, at det ene af hans Lande var i Krig, det andet af hans Lande neutralt. Og hvorledes vilde Udenrigsstyret kunne varetage baade det krigsførende Danmarks og det neutrale Islands Interesser overfor den Stat, Danmark maatte være kommet i Krig med? Vilde Følgen ikke blive, at Danmarks Inddragelse i en Krig maatte ophæve Fællesskabet, Forbundsloven? Men er det ikke en højst mærkelig Forbundslov, der indeholder Bestemmelser, som under en given Situation ophæver Forbundet? Jeg spørger atter: Er dette Rigsfællesskab? Kan Rigsfællesskabets Ophør betegnes med mere utvetydige Ord?

Paa alle disse Punkter har Islænderne sat deres Villie gennem. Hvor er det da, de danske delegerede har præget Overenskomsten? Vel nærmest i Affattelsen af §§ 6 og 7. I § 6 bestemmes det, at danske Statsborgere paa Island skal nyde lige Ret med de paa Island fødte islandske Statsborgere og omvendt, og at Adgangen til Fiskeri paa hvert af de to Staters Sømraade i lige Grad er fri saavel for danske som for islandske Statsborgere uden Hensyn til Bopæl. Den sidste Bestemmelse er vigtig især for Færingerne, der driver stort Fiskeri i Farvandet ved Island. Men noget Plus overfor den hidtidige Ordning er det ikke, da Danske, altsaa ogsaa Færing, altid har haft Ret til at fiske ved Island; og Forbundsloven, der skulde tilsikre Færingerne denne Ret, er jo ikke nogen endelig Lov, men en Lov, der kan opsiges efter et kort Aaremaal. Efter 25 Aars Forløb kan Islænderne uden videre opsige Færingernes Ret til at fiske ved Island — uden Erstatning. Og hvad angaar Bestemmelsen om, at Danske paa Island skal nyde lige Ret med Islænderne og Islænderne i Danmark lige Ret med Danske, er dette ikke ens-

betydende med, at Indfødsretten er fælles. Overfor Udlændinge gælder ingen fælles Indfødsret. Danske og Islændere har visse gensidige Rettigheder, og Islænderne har statsborgerlige Rettigheder, men ikke statsborgerlige Pligter fælles med os, hvilket alene fremgaar af den Omstændighed, at Islænderne er fritagne for Værnepligt her i Danmark, selv om de er bosatte her, hvad f. Eks. ikke er Tilfældet for svenske og norske Statsborgere, der er bosatte i Danmark. Paa dette Punkt giver Forbundsloven Islænderne en begunstiget Stilling fremfor de Danske; selv om de har fast Bopæl hernede, er de fremmede Statsborgere og som saadanne fritagne for Værnepligt. Men alligevel skal de kunne udøve aktiv Statsborgerrettighed her i Danmark. Er dette ikke et urimeligt Forhold? Og er der ikke ogsaa noget urimeligt i, naar Island skal være en suveræn Stat, at Danske skal have Valgret paa Island og Islænderne Valgret i Danmark? Hvad vedkommer da deres Politik os, og hvad vedkommer vor Politik dem? Før det østerrig-ungarske Sammenbrud havde Østerrigerne ikke Valgret i Ungarn, og Ungarerne ikke Valgret i Østerrig, og saa længe den svensk-norske Union bestod, havde Nordmændene ikke Valgret i Sverige og Svenskerne ikke Valgret i Norge. Jeg kan ikke se rettere, end at § 6 burde indskrænkes til at give Danske og Islændere lige Ret paa det økonomiske — men ikke paa det politiske — Omraade, i alt, hvad der vedrører Fiskeriet, Handelen, Erhvervene. Som den nu er affattet, frygter jeg for, at den vil bringe Skuffelse og afføde Uenighed, en Uenighed, der som alle andre af denne Lov opstaaende Tvistigheder i sidste Instans vil blive afgjort af den af den svenske eller norske Regering udnævnte Opmand, som — og det forekommer mig lidet heldigt — først vil blive at udnævne, naar det er givet, at Enighed heller ikke kan opnaas i det af to Danske og to Islændere bestaaende Voldgiftsnævn.

Ligeledes nærer jeg Frygt for, at Forstaaelsen af § 7 vil medføre Stridigheder mellem Danmark og Island. § 7 omhandler de to Staters Udenrigsanliggender. Danmark og Island har fælles Udenrigsminister, men ikke fælles Udenrigspolitik. Saaledes er de af Danmark efter Forbundslovens Stadfæstelse indgaaede mellemstatlige Overenskomster ikke bindende for Island. Efter § 7 skal Danmark varetage Islands Udenrigsanliggender — efter den danske Tekst „paa Islands Vegne“, efter den islandske Tekst „i umbodi Þess“,